

Alusta alkaen 44

1 Moos 29:1-30

Savonlinnan Tuomiokirkko, 29.1.2008

Jaakob rakastuu Raakeliin. Mutta kuinka sitten kävikään?

Edellisellä kerralla kuulimme, kuinka Jaakob lähti pakenemaan veljeään Esauta, joka aikoi murhata hänet, koska Jakob oli pettänyt Esaun kahteen otteeseen. Äiti Rebekan nerokkaan väliintulon ansiosta pakomatka muodostui samalla vaimonhakumatka. Isä Iisak lähetti poikansa Harranin kaupunkiin, sukulaismiehen Labanin luokse hankkimaan itselleen morsiamen.

Matkalla Jaakob yöpyi autioon paikkaan ja näki siellä suur'unen. Jumalan enkelit kulkivat taivaaseen ulottuvia tikkaita ylös ja alas. Hän kohtasi itsensä Jumalan, joka lupasi siirtää hänelle Abrahamin siunauksen ja olla hänen kanssaan tällä pakomatalla ja palauttaa hänet kotiinsa, josta hän oli lähtenyt.

Jaakob johdatetaan oikeaan paikkaan

Sitten Jaakob lähti matkaan kohti idän kansojen maita. Saapuessaan sinne hän huomasi kaivon ja kolme lammasmaa makailemassa sen äärellä, sillä siitä kaivosta juotettiin karjalaumojia. (1 Moos 29:1-2)

Unesta toivoa saaneena Jaakob lähti matkaan. Mutta ei hän tarkalleen tiennyt, minne oli menossa. Olipahan vain vaeltamassa kohti ”idän kansojen maita”.

Eräänä päivänä matkallaan hän huomasi kaivon ja lammasmaa. Hän lähestyi kaivoa.

Kaivon suulla oli iso kivi, ja vasta kun kaikki paimenet olivat kokoontuneet sinne laumoihin, kivi vieritettiin kaivon suulta ja lampaat ja vuohet juotettiin. Sitten kivi pantiin taas paikoilleen kaivon suulle." (1 Moos 29:3)

Ehkä kaivon suulla olevan ison kiven tarkoitus oli seuraava: Se oli niin iso, että kukaan yksittäinen paimen ei olisi pystynyt vierittämään sitä sivuun. Niin kenenkään lauma ei päässyt etuilemaan juomisessa. Lampaat saivat vettä vasta kun kaikki laumat olivat paikalla ja paimenet saattoivat yhdessä huolehtia oikeudenmukaisesta juottamisesta.

Jaakob kysyi paimenilta: "Mistä te olette kotoisin, veljet?" He vastasivat: "Harranista." Jaakob kysyi vielä: "Tunnetteko Labanin, Nahorin pojan?" He vastasivat: "Kyllä tunnemme." Hän kysyi: "Mitä Labanille kuuluu?" Ja he vastasivat: "Hyvää hänelle kuuluu, ja tuolta onkin tulossa hänen tyttärensä Raakel lampaineen." (1 Moos 29:4-6)

Tässä kohden Jaakobin sydän läikähtää toivosta. Paimenet olivat Harranista! Sen nimen hän oli kuullut. Herra oli johdattanut hänet oikeaan paikkaan. Tämä varmistui, kun paimenet tunsivat Labanin. Kaikki näyttää lopullisesti lokahtavan kohdalleen, kun Labanin tyttären ihana nimi ”Rakel” mainitaan. Jaakob alkaa olla aivan täpinässä.

Raakel, ihana kaukorakkaus

Tämä näkyy siinä, että Jaakob alkaa ehdotella paimenille, että he suoriutuisivat lampainensa takaisin kedolle.

Jaakob sanoi: "Nyt on vielä täysi päivä ja liian varhaista ajaa karjaa kokoon. Juottakaa vain lampaat ja viekää ne takaisin laitumelle." (1 Moos 29:7)

Jaakob haluaa selvästi, että saisi olla kahden kaukaa lampaidensa kanssa siintävän Raakelin kanssa. Hänessä on syttynyt kaukorakkaus.

Mutta he sanoivat: "Ei, sitä me emme voi tehdä, ennen kuin kaikki laumat ovat koossa ja kivi vieritetään kaivon suulta. Vasta sitten me voimme juottaa lampaat." (1 Moos 29:8)

Rakkaus antoi kymmenen miehen voimat ja toi itkun pintaan

Vaikka paimenet tahtoisivatkin lähteä, se ei käy, sillä kivi on muutamalle paimenelle tarkoituksella liian suuri. Tarvitaan paimenten koko joukko, jotta kivi saataisiin vieritettyä mutta se ei ole vielä paikalla.

Jaakobin vielä puhuessa heidän kanssaan Raakel toi sinne isänsä lammaslauman; sen paimentaminen oli näet hänen tehtävänsä. Kun Jaakob näki Raakelin, enonsa Labanin tyttären, ja hänen lampaansa, hän astui esiin, vieritti kiven kaivon suulta ja juotti lampaat. (1 Moos 29:9-10)

Rakkaus antoi Jaakobille valtavat voimat. Hän halusi näyttää ihailemalleen naiselle, että hän oli mies, ja siksi valtava kivi oli hänelle pikku homma. Niin ihanan neidon kuin Rakel ei tarvitsisi odottaa muita paimenia!

Sitten Jaakob suuteli Raakelia ja puhkesi itkuun. Hän kertoi Raakelille olevansa hänen isänsä sukua, Rebekan poika ... (1 Moos 29:11-12)

Pelko, suru, pakomatkan surkeus ja rasisukset purkautuvat itkuna, sillä mukaan on tullut helpotus, toivo ja rakastuminen. Jaakob ei enää hillitse itseään, vaan tunteet ryöpsähtävät.

Mutta Raakel ei ole siitä pahoillaan. Ehkä hänkin on jo jonkin aikaa odottanut elämänsä miestä saapuvaksi. Ja tässä hän on! Resuinen ja köyhä ehkä, mutta voimakas, rohkea, kaunis ja hänestä selvästi pitävä. Niinpä:

... Raakel juoksi kertomaan isälleen. Kun Laban sai kuulla sisarenpoikansa tulosta, hän riensi Jaakobia vastaan, syleili ja suuteli häntä ja vei hänet kotiinsa. Jaakob kertoi Labanille kaiken, mitä hänelle oli tapahtunut, ja Laban sanoi hänelle: "Sinä olet todellakin samaa luuta ja lihaa kuin minä." (1 Moos 29:13-14)

Eikä Raakel kertonut isälleen Jaakobista mitään huonoa, vaan hyvää. Nuoren sukulaismiehen tapaaminen on Labanille tosi mieluista.

Jaakob palvelee Labania Raakelin tähden

Jaakob jäi asumaan Labanin luo. Aluksi häntä tietysti pidettiin sukulaisuuden ja kestiystävyyden vuoksi hyvänä, syötettiin ja juotettiin. Mutta muutaman viikon jälkeen oli selvää, että Jaakob halusi

auttaa enoan tämän suurperheen töissä. Kuukauden päivät sitä oli soveliasta tehdä pelkän sukulaisuuden vuoksi, mutta pitemmän päälle kunnon työmiehen piti saada joku korvaus.

Kun Jaakob oli asunut Labanin luona kuukauden verran, Laban sanoi Jaakobille: "Miksi sinun pitäisi tehdä minulle ilmaista työtä, vaikka oletkin sukulaiseni? Sano, mitä haluat palkaksesi." Labanilla oli kaksi tytärtä; vanhemman nimi oli Lea ja nuoremman Raakel. Lealla oli lempeät [v. 1933 käännös: sameat] silmät, mutta Raakel oli kaunis vartaloltaan ja kasvoiltaan. Jaakob oli rakastunut Raakeliin, ja niin hän sanoi: "Minä palvelen sinua seitsemän vuotta, jos annat minulle nuoremman tyttäresi Raakelin." (1 Moos 29:14-18)

Jaakobin ei tarvinnut kauaa miettiä. Hän oli näet jo ensi tapaamisesta saakka ollut rakastunut Laabanin tyttäreeseen Raakeliin ja halusi hänet vaimokseen. Niinpä hän pelaa varman päälle ja lupaa tavattoman pitkän työpanoksen Labanin suurperheelle, jos saisi Raakelin. Ei hän oikein muuta voi. Hänhän on rahaton pakolainen, muukalainen vailla arvovaltaisia tukijoita. Ja Raakel on mahtimiehen nuorin tytär.

Laaban ei ehkä ole hirveän halukas antamaan silmäteräänsä Raakelia köyhälle sukulaismiehelle. Mutta toisaalta Jaakob on kunnon mies, myös kunnon työmies ja seitsemän vuoden ilmainen työpanos sellaiselta mieheltä on Laabanille arvokas. Niinpä hän suostuu.

Laban sanoi: "Parempi minun on antaa hänet sinulle kuin jollekin toiselle. Jää minun luokseni asumaan." Niin Jaakob palveli seitsemän vuotta saadakseen Raakelin, ja ne vuodet tuntuivat hänestä vain muutamalta päivältä, koska hän rakasti Raakelia. (1 Moos 29:19-20)

Odutus vihdoin palkitaan

Seitsemän vuotta! Niin suuri on rakkauden voima. Se jaksaa odottaa eikä vaadi saada heti palkkaansa ryntäämällä sänkyyn, niin kuin meidän Big Brother –kulttuurissamme, jossa kahden viikon odottamista saatetaan pitää jopa sairaana tai neuroottisena tai ahdasmielisenä.

Sitten Jaakob sanoi Labanille: "Anna minulle vaimoni. Palvelusaikani on kulunut umpeen, ja nyt tahdon saada hänet." Laban kutsui silloin koolle paikkakunnan kaikki asukkaat ja järjesti hääpidot. (1 Moos 29:21-22)

Laaban ei voi perääntyä, sillä hän menettäisi kasvonsa kansalaistensa parissa. Jaakobille annettu lupaus oli varmasti kaikkien tiedossa. Niinpä Laban järjesti seitsemän päivän hääjuhlan, sellaisen, joka mahtimiehen tyttären naittamiseen kuuluikin.

Labanin petos

Laaban haluaa kuitenkin hyötyä Jaakobista vielä enemmän. Hyvää työmiestä ei pitäisi päästää lähtemään ihanan tyttären kanssa noin vain.

Laaban päätti pettää Jaakobin. Hän oli törkeä, ahne mies, joka oli valmis pettämään myös tyttärensä Raakelin luottamuksen ja Jaakobin ja Raakelin kauniin rakkauden.

Petoksen mahdollisti luultavasti kaksi asiaa. Ensimmäinen oli se, että häissä juotiin runsaasti viiniä. Toinen oli miehen ja naisen epätasa-arvo. Isä hallitsi tyttäriään kuin omaisuuttaan ja siksi seuraava

petos onnistui ja juopunut sulhanen sai sänkyynsä eri naisen kuin mitä sulhanen ja morsian olivat rakkaudessaan ajatelleet:

Mutta illan tultua hän haki tyttärensä Lean ja vei hänet Jaakobin luo, ja Jaakob yhtyi häneen. Laban antoi orjattarensa Silpan tyttärelleen Lealle orjattareksi. (1 Moos 29:23-24)

Törkeä Laban yritti lieventää rikkomustaan antamalla väärälle morsiamelle mukaan orjatyön. Jaakob ei tosin tästä mitään tiedä, vaan luulee nauttivansa häyöystä Raakelin kanssa. Tähän varmaan vaikutti se, että hän ja häävuoteeseen hänelle tuotu nainen eivät olleet seksuaalisesti kokeneita, aivan niin kuin morsiamen ja sulhasen ei Raamatun mukaan vielä kuulukaan olla. Morsiamelta odotetun häveliäisyyden ja ujouden takia Jaakob ei pimeässä vuoteessa osaa odottaa ensi kohtaamiselta mitään persoonallista kohtaamista. Melko varmasti alkoholillakin oli osuutta asiaan.

Myöhemmin saamme lukea, kuinka inhottavat seuraukset Laabanin petoksesta oli. Jumala on tarkoittanut alun perin yhden miehen ja yhden vaimon jakamaan elämänsä kokonaan toistensa kanssa. Raakel ja Jaakob olivat valmiit ja halukkaat astumaan tähän aviosäätyyn. Isä Laaban sotki kaiken ja tuppasi heidän rakkauteensa kolmannen pyörän, Lean. Siitä ei seurannut onnea kenellekään, vaan riitaa ja jännitteitä Jaakobin perheen sisälle.

Jumala pystyi lopulta kääntämään tuonkin jossain määrin hyväksi. Mutta se ei tapahtunut ilman inhimillistä tuskaa.

Petoksen katkeruus

Kun aamu koitti, Jaakob huomasi, että olikin saanut Lean. Hän sanoi Labanille: "Mitä oletkaan minulle tehnyt! Minähän palvelin sinua saadakseni Raakelin. Miksi sinä petit minua?" (1 Moos 29:25-26)

Tässä Jaakob nyt saa ensi kerran kokea, miten katkeraa on tulla petetyksi. Hän oli itse pettänyt veljensä Esaun kahteen kertaan. Hän oli valahdellut isälleen Iisakille päin naamaa. Nyt hän saa maistaa omaa lääketään, niin katkeralla tavalla, että hän ei voi sitä edes kuvitella. Kun hän herää aamulla nuoren vaimonsa syylistä, valmistautuu avaamaan silmänsä ja katsomaan Raakelin kauniita kasvoja ja ihanaa vartaloa ja kertomaan hänelle, kuinka paljon hän häntä rakastaa, niin:

”Katso, se oli Lea!” (alkuteksti)

Tämä oli varmaankin osa Jumalan suunnitelmaa, jolla hän koulutti pettäjä Jaakobia tämän oppivuosien aikana. Aiemmin Jaakob oli luullut, että pettäminen on hyvä keino saada itselleen se, mitä tarvitsee. Nyt kun hän itse tulee petetyksi tässä hänelle itselleen kaikkein tärkeimmässä asiassa, hänen on pakko asettua petetyn asemaan ja tuntea itse, että pettämisessä on muutakin kuin sen tuoma hyöty.

Hän joutuu myös itse kokemaan sen, kuinka törkeää on, jos pettäjä ei itse näe tekemäänsä vääryyttä, vaan puolustele sitä jollain oikeudenmukaiselta näyttävällä verukkeella. Juuri näin hänet ja Raakelin pettänyt Laban nimittäin teki:

Mutta Laban vastasi: "Ei ole meillä päin tapana naittaa nuorempaa tytärtä ennen vanhempaa. Vietä nyt vain hääviikko loppuun tämän vanhemman kanssa, niin saat

sitten palkaksi nuoremmankin, kunhan pysyt minun palveluksessani toiset seitsemän vuotta." Jaakob suostui siihen ja vietti häviöviikon loppuun Lean kanssa. (1 Moos 29:26-28)

Ei hän muutakaan voinut. Kuten sanottua, hän oli varaton muukalainen, joka eli appensa hyväntahtoisuuden varassa.

Onneton häviöviikko

Mutta ei se ollut mikään iloinen häviöviikko Jaakobille! Hän kaipasi oikeaa rakastettuaan ja joutui teeskentelemään rakkauttaan ja iloaan, jotta apen vaatima kunniallinen kulissi tulisi pidetyksi pystyssä.

Ei se ollut iloinen häviöviikko Leallekaan, ellei hän sitten ollut hyvin taitava pettämään itseään ja uskottelemaan itselleen, että Jaakob sittenkin rakastaisi häntä. Tai ehkä vanhapiikatyttö oli vain tyhmän iloinen kun sai miehen.

Eikä se varmasti ollut iloinen viikko Raakelille. Mitä pettymystä, häpeää, hylätyksi tulemista ja vihaa isäänsä kohtaan hän on varmaankin tuntenut, ja kaunaa siskoa kohtaan. Ja koko olemuksessa tuntuvaa kaipausta Jaakobia kohtaan.

Labanin tuhoisa jurpous

Ainoa tyytyväinen oli mistään todellisesta mitään tajuamaton Laban. Hän sai naitettua sameasilmäisen vanhapiikatyttärensä Lean, joka alkoi olla jo maineen kannalta kiusallinen. Hän sai lisäksi sidottua arvokkaan ammattimiehen perheyrytykseensä ilmaiseksi vielä seitsemäksi vuodeksi.

Laban on meille esimerkki siitä, kuinka tunnottoman juntiksi ja tunteita ja todellista hyvää elämää tajuamattomaksi taloudellista hyötyä etsivä mies voi paatua. Laban oli rikas mies, paikallistason kansanjohtaja, mutta silti täysin eksyksissä ja elämälle tuhoisa ihminen.

Mielestäni tällaisia kansanjohtajia on nykyäänkin; ihmisiä, jotka tajuavat kaikista asioista niiden hinnan, mutta eivät mistään niiden arvoa.

Sen jälkeen Laban antoi myös tyttärensä Raakelin hänelle vaimoksi ja antoi orjattarensa Bilhan tyttärelleen orjattareksi. Jaakob yhtyi myös Raakeliin, ja Raakel oli hänelle rakkaampi kuin Lea. Näin Jaakob palveli Labanin luona vielä toiset seitsemän vuotta. (1 Moos 29:29-30)

Laban yritti hyvittää Raakelia ja Jaakobia vielä antamalla talouteen yhden orjattaren lisää, Bilha – nimisen, josta tuli Raakelin orjatar. Omasta mielestään Laban oli varmaan tässä suurikin hyväntekijä. Tosiasiassa hän oli pilannut tyttäriensä ja Jaakobin perhe-elämän, kuten jatkossa tulemme näkemään. Tässä vaiheessa sitä ennakoiti lause ”Raakel oli hänelle rakkaampi kuin Lea”.

Polyamorinen liike on harhaoppi

Mies pystyy rakastamaan vain yhtä naista kerrallaan. Ja nainen pystyy rakastamaan vain yhtä miestä kerrallaan. Tämä johtuu siitä, että rakkaus vie kaiken:

Rakkaus on kärsivällinen, rakkaus on lempeä. Rakkaus ei kadehdi, ei kersku, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaa etuaan, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä vaan iloitsee totuuden voittaessa. Kaiken se kestää, kaikessa uskoo, kaikessa toivoo, kaiken se kärsii. (1 Kor 13:4-5)

Nykyisin päätään tosin on nostamassa ns. polyamorinen liike, jonka mukaan joillekin ihmisille on parempi rakastaa montaa miestä tai naista yhtä aikaa. Joissain luterilaisissa seurakunnissakin perheneuvonta on alkanut ottaa asiakkaikseen sellaisiakin ”sateenkaariperheitä”, jossa on samassa perheessä useampia keskenään seksiä harrastavia naisia ja miehiä ja mahdollisesti heidän lapsensa. Sellaisen ”perheen” auttaminen on luultavasti mahdotonta, niin kuin kertomuksemme jatko osoittaa. Jumalan sana vihjaa, että sellaiseen mahdottomaan urakkaan kuin polyamorinen perhe ei pidä edes ryhtyä. Eivät Raakel ja Jaakobkaan olisi siihen halunneet, mutta heidät petettiin siihen.